

Hanketuen hakukierros 2024

Hanketuen instrumenttikuvaus

Hanketuki suomalaisille kansalaisjärjestöille on tärkeä kansalaisyhteiskunnan kehitysyhteistyön muoto ja osa Suomen kehityspolitiikan toimeenpanoa. Järjestöjen kehitysyhteistyöhankkeet lisäävät Suomen kehitysyhteistyön monimuotoisuutta ja vaikuttavuutta asiantuntija-aloillaan ja toimintatavoillaan. Kansalaisyhteiskuntalinjauksen (2017) mukaan kansalaisyhteiskuntien vahvistaminen on sekä kehityspoliittinen tavoite että keino edistää Suomen muita kehityspoliittisia tavoitteita ja YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) tavoitteita. Hanketuella edistetään myös Suomen ulkopoliittisia tavoitteita, kuten demokratian ja ihmisoikeuspolitiikan tavoitteiden toteutumista.

Hanketuen keskeiset tavoitteet

Vahva kansalaisyhteiskunta luo pohjaa kestäväälle kehitykselle, demokratian edistämiseksi ja ihmisoikeuksien toteutumiselle. Hanketuella tuetaan kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuutta ja demokratiaa. Tuettavilla hankkeilla suomalaiset järjestöt ja niiden kumppanit vahvistavat kehittyvien maiden kansalaisyhteiskuntatoimijoiden kapasiteettia sekä tukevat kansalaisyhteiskuntien tilaa ja toimintaedellytyksiä.

Hanketuella kansalaisjärjestöt, kuten pienet ja keskisuuret järjestöt, toteuttavat hankkeita yhteistyössä paikallisten kumppaneiden kanssa. Hankkeiden tulee edistää etenkin ihmisten poliittisten, sosiaalisten ja taloudellisten perusoikeuksien toteutumista.¹ Lisäksi hanketuella tavoitellaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä, joka mahdollistaa myös suomalaisen osaamisen hyödyntämisen. Hanketukea voidaan käyttää myös erilaisissa neksus-toiminnoissa, joissa kehitysyhteistyötä toteutetaan saumattomasti ja usein samanaikaisesti humanitaarisen avun ja/tai rauhantien kanssa.

Tuettavat hankkeet:

- Vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa ja sen toimijoita sekä vaikuttavat kansalaisyhteiskunnan toimintatilaan myönteisesti.
- Edistävät köyhyyden poistamista, eriarvoisuuden vähentämistä ja muita Suomen kehityspolitiikan tavoitteita.
- Edistävät sukupuolten tasa-arvoa joko pää- tai osatavoitteena tai valtavirtaistamisen keinoin.
- Edistävät vähemmistöjen ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien, ml. vammaisten henkilöiden, oikeuksia YK:n ihmisoikeussopimukseen sisältyvien kiellettyjen syrjäntäperusteiden mukaisesti huomioiden erityisesti moniperustaisen syrjinnän.
- Osoittavat vahvaa paikallista omistajuutta ja tukevat paikalliskumppanin tavoitteita sekä mahdollisuuksia ja kykyä toimia vaikuttavana osana yhteiskunnallista kehitystä.
- Tähtäävät kestäviin tuloksiin Suomen kehityspoliittisten painopisteiden mukaisesti.
- Perustuvat järjestöjen erityisosaamiseen ja kykyyn toteuttaa hankkeita tuloksellisesti.
- Aikaansaavat monipuolisesti positiivisia muutoksia, erityisesti yhteisötasolla.

¹ Lisätietoja perusoikeuksista esimerkiksi [Ihmisoikeuskeskuksen verkkosivuilla](#)

- Tekevät monitoimijayhteistyötä eri sektoreiden kuten yksityisen sektorin kanssa.
- Edistävät kehitystietoisuutta ja vapaaehtoistoimintaa Suomessa ja kohdemaissa.
- Luovat luontevia yhteyksiä ja lisäävät vuorovaikutusta ja yhteistyötä maiden sekä eri toimijoiden kesken.

Hanketoiminnan ehdot ja kriteerit

Ulkoministeriö myöntää hanketukea pääsääntöisesti kahden vuoden välein järjestettävillä avoimilla hakukierroksilla. Tuettavien hankkeiden tulee noudattaa ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa ja vastata vähintään sen ihmisoikeussensitiivistä tasoa. Hankkeiden tulee myös edistää kehityspolitiikan läpileikkaavina tavoitteina sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, ilmastokestävää ja vähäpäästöistä kehitystä sekä ympäristön suojelua painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Vastaanottaessaan hanketukea järjestö sitoutuu noudattamaan Suomessa voimassa olevaa, kehitysyhteistyön toimeenpanoon soveltuvaa lainsäädäntöä sekä valtionavustuksen käyttämistä koskevia ehtoja ja rajoituksia kehitysyhteistyössään. Valtionavustuksen saaja on julkisoikeudellisessa suhteessa ulkoministeriöön ja kantaa täyden vastuun myönnetyn avustuksen käytöstä, myös niiltä osin kuin se käytetään kohdemaissa. Monitoimijayhteistyössä tulee olla yksi pääasiallinen hakija. Ministeriö voi asettaa hakukierroksille temaattisia, alueellisia tai muita painotuksia kehityspolitiikan ja hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Hankkeilla tulee olla suomalaisen tuensaajan lisäksi paikalliskumppani sekä yhteisesti sovitut työmuodot, vastuidenjakoa ja tavoitteet. Yhteistyön keskiössä on kumppanin tavoitteiden, kapasiteetin ja vaikuttamistyön tukeminen. Kumppaneina suositeltavia ovat erityisesti naisten ja haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja ryhmien omat järjestöt. Kumppanin/kumppaneiden roolin tulee näkyä hankkeiden kaikissa vaiheissa suunnittelusta ja toteutuksesta aina kulurakenteeseen ja päätöksentekoon asti. Hankkeet voivat perustelluista syistä sisältää myös peruspalveluita. Tällöin toiminnan tulisi tähdätä niin vastuunkantajien roolin vahvistamiseen kuin laajempaan vaikuttavuuteen.

Hanketuki on harkinnanvaraista, määräaikaista erityisavustusta kehitysyhteistyöhankkeen toteutukseen. Hankkeella tarkoitetaan ajallisesti ja paikallisesti rajattua kokonaisuutta, jolle on määritelty selkeät tavoitteet. Tavoitteilla kuvataan positiivista ja kestävästä muutosta, joka hankkeella pyritään aikaansaamaan ja jonka saavuttamista hankkeessa seurataan ja arvioidaan.

Hanketukea voidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella myöntää kaikkiin OECD:n kehitysapukomitean määrittelemiin julkisen kehitysavun vastaanottajamaihin, mutta ulkoministeriö kannustaa järjestöjä toteuttamaan ministeriön rahoittamia hankkeita erityisesti vähiten kehittyneissä maissa (ns. LDC-maat) ja hauraissa valtioissa sekä huomioimaan hallitusohjelman linjaukset kehitysyhteistyön ehdollistamisesta.

Lisäksi järjestöjä kannustetaan toiminnassaan huomioimaan muu Suomen kehitysyhteistyövaroilla tuettu toiminta ja toimimaan vuorovaikutuksessa Suomen edustustojen kanssa. Järjestöjä kannustetaan myös viestimään laajasti niin kohdemaissa kuin Suomessa kehitysyhteistyöstään ja kehityshaasteista, joihin ne haluavat työllään vastata.